

## Досадашњи ток приватизације

Током процеса приватизације државног капитала у предузећима с подручја града Бања Лука, који је започео 1998. године, до јула 2008. године приватизовано је 117 предузећа, уз остварену укупну вриједност готовинских продаја од 1,36 милијарди КМ.

Елементи приватизације	Град Бања Лука
Број предузећа која учествују у процесу приватизације	185
Број приватизованих предузећа	117
Процент приватизованих предузећа	63,2%
Приход остварен продајом државног капитала	1.361.342.579 КМ
Број стратешких предузећа која учествују у процесу приватизације	35
Број приватизованих стратешких предузећа	13
Процент приватизованих стратешких предузећа	37,1%
Приход остварен продајом стратешких предузећа	1.316.402.481 КМ
Број предузећа од локалног значаја која учествују у процесу приватизације	150
Број приватизованих предузећа од локалног значаја	104
Процент приватизованих предузећа од локалног значаја	69,3%
Приход остварен продајом предузећа од локалног значаја	44.940.098 КМ

У доњој табели дат је преглед приватизованих бањолучких предузећа, закључно са јулом 2008. године...

Предузећа према значају	Приватизована	Неприватизована	Укупно
Предузећа од локалног значаја (капитал већи од 300.00 КМ)	76	34	110
Предузећа од стратешког значаја	13	22	35
Мала предузећа (капитал испод 300.000 КМ), са сједиштем у Бањој Луци	28	12	40
<b>УКУПНО</b>	<b>117</b>	<b>68</b>	<b>185</b>

Продајом државног капитала 13 бањолучких стратешких предузећа остварен је приход од 1.316.402.481 КМ, од чега готовина представља 99,9% (1.316.352.251 КМ), док је учешће старе девизне штедње само 0,1% (50.230 КМ).

Од укупно 110 предузећа, чији је укупан капитал изнад 300.000 КМ и која представљају највећу групу предузећа, до јула 2008. године приватизовано је 76 предузећа или 65%. Продајом 104 бањолучка предузећа од локалног значаја (76 предузећа, чији је капитал изнад 300.000 КМ, и 28 предузећа, с капиталом мањим од 300.000 КМ) остварен је приход од 44.940.098 КМ.

Структуру 68 неприватизованих бањолучких предузећа чине: 34 предузећа, чији је државни капитал изнад 300.000 КМ, 22 стратешка предузећа и 12 предузећа, чији је државни капитал мањи од 300.000 КМ.

Сагледавајући структуру приватизованих 117 бањолучких предузећа, може да се констатује да су најскромнији резултати, у погледу броја приватизованих предузећа, остварени у сегменту приватизације стратешких предузећа (11,1%), док су највећи динамика и ефикасност метода приватизације забиљежени у најбројнијој групи (110 предузећа, чији је капитал изнад 300.000 КМ, а од којих је приватизовано њих 76 или 65%. Међутим, са становишта приватизационих прихода, у структури прихода остварених приватизацијом свих 117 бањолучких предузећа, 96,7% (1.316.402.481 КМ) прихода потиче од приватизације 13 стратешких предузећа, док је 3,3% (44.940.098 КМ) прихода проистекло из приватизације 104 бањалучка предузећа од локалног значаја.

Након извршене приватизације државног капитала појединих предузећа („Чајавец-Услугне дјелатности“, „Првوماјска“, „Кристал“ а. д, „Релакс“ а. д, „Меридијан“ а. д, „Тргоремонт“ а. д, Урбанистички завод РС а. д, Завод за изградњу а. д, "Нова сировина" а. д, "Агрокрајина" а. д, "Аутопревоз" а. д, "Творница опекарских производа" а. д, "Бетонски производи" а. д, "Хемофарм", "Тржница" а. д, "Враница", "Целекс", "Витаминка", „Јелшинград-Ливница челика“, "Крајина"), забиљежено је побољшање одређених елемената квалитета привређивања, који се огледају у задржавању затеченог броја радника и пријему нових, а у складу са оживљавањем производње или према плану инвестирања, који је код склапања уговора о продаји државног капитала путем тенедера био саставни дио пословног плана.

За разлику од наведених привредних субјеката, у којима је успјешно спроведена приватизација дијела државног капитала, постоји знатан број приватизованих бањолучких предузећа, која исказују слабе резултате привређивања - како натуралне, тако и финансијске- те негативне показатеље запослености, инвестиција и очувања основне дјелатности (обустављена производња или друга основна дјелатност, отпуштање радника, гомилање неизмирених обавеза, у оквиру којих су највећим дијелом неисплаћене зараде радницима, затим продаја дијела имовине, најчешће објеката и локација, непостојање стратегије развоја, остваривање прихода по основу издавања објеката у закуп, незаинтересованост већинског власника да покрене основну дјелатност приватизованог предузећа и др.). У наведену групу могу се сврстати сљедећи бањолучки привредни субјекти: Аутосервис-"Крајина" а. д, "Велепрехрана" а. д, Фабрика кожа "Лауш" а. д, "Цвјећар" а. д, "Путник" а. д, "Матекс" а. д, "22. децембар" а. д, Фабрика конфекције „Блик“, „Универзум“ а. д и „Синтетик“ а. д.

Поред ових предузећа, у два бањолучка предузећа („Бањалучка пивара“ а. д. и „Мљекара“ а. д), након извршене приватизације остварена су велика инвестициона улагања или дислокација капацитета, тако да се позитивни ефекти капиталних улагања могу очекивати у будућим периодима. Наслијеђени губици, затим губици из текућег пословања, које генеришу високе стопе амортизације - обрачунате на нову опрему - не могу да се сврстају у категорију слабих резултата спроведене приватизације.

Доношењем новог Закона о приватизацији државног капитала у предузећима Дирекција за приватизацију Републике Српске вршила је функцију овлашћеног продавца државног капитала у предузећима до 30. јуна 2007. године, када је ту функцију преузела Инвестиционо-развојна банка Републике Српске.